

Политика, 04.02.2009.

Поводом текста Устав и скупштина по вољи грађана” („Политика”, 2. фебруара)

Искључиво због читалаца одговарам на гомилу агитпроповских етикета, импровизација и прозивки, које осим тога што се помиње моје име и презиме, имају мало везе са мојим текстом, а које износи Дејан Вук Станковић у тексту „И Устав и скупштина по вољи грађана”. Мој текст није уметничко дело које дозвољава слободну интерпретацију већ политиколошка анализа институционалног аранжмана полупредседничког система, за који су се грађани Србије определили у важећем Уставу Србије, као што су се, по истом Уставу, определили и за актуелног председника. И управо главна идеја у тексту, она која се приписује као недостатак, јесте упоредна анализа уставног положаја и односа политичке моћи. Текст сам и писао да појасним конфузију којом нашу јавну сферу контаминирају они који држе ненаучене лекције, који под привидом симулирања норми показују своју рђаву вољу по узору на своје идоле. Нажалост, таква некомпетентна придика се наставља. Присутна је тенденција да се оно чега нема у тексту надомести „духом текста”. Они, као иследници, када се утврди нешто што није речено ни написано оптуже – али си помислио! У тексту, у којем се више пута помиње моје име, мешају се или се не разумеју три различите ствари: карактер полупредседничког система; уставна решења у погледу надлежности председника републике и понашање председника Тадића у односу на Устав.

Када се не прави разлика између власти и моћи, као и између легалитета и легитимитета, може се пасти на испиту, на факултетима на којима се то учи. Председник има ауторитет и моћ, а највише власти, према нашем Уставу, има влада. Полупредседнички систем је систем са дуалном извршном влашћу у којем и председник и премијер имају моћ доношења одлука. Председник републике, такође, спада у извршну власт, осим ако га острашћени читалац мог текста не сврстава у законодавну или судску власт. Иако теоретичари попут Сарторија сматрају да „власт није питање титулара, већ онога ко је врши”.

Тадић није ни „чувар радног места” који се „не меша у свој посао”, као што је био Милутиновић, нити ауторитарац као што је био Милошевић, али више нема ни кохабитације (за којом изгледа многи чезну) као што је било када је премијер био из

друге странке. „Срећне околности”, када су председник и већина министара из исте странке, постојале су за Де Гола, Помпидуа, Ширака и Саркозија, а не само за Тадића. „Хомогено вођство” са председником и премијером из исте странке не значи „понашање председника супротно правним нормама” већ ближа сарадња председника и премијера него у време кохабитације.

„Став аутора је да политички ауторитет председника ДС-а и државе има несумњиво право првенства над духом и словом Устава и закона”, како се наводи, не пише нигде у мом тексту, али несумњиво да постоји у главама оних који би да укажу на „ауторитарну” интерпретацију обављања функције председника републике, а да при том, у свом стилу, не наведу адекватне аргументе и чињенице. Кршење овлашћења није ствар нечије перцепције већ конкретних уставних и законских норми, аргумената и доказа. „Оправдање за поступак председника Тадића”, како се наводи, не постоји у мом тексту, већ у Уставу и у резултатима избора. Ако аутор текста говори о „преузимању надлежности које по слову Устава и закона припадају скупштини и председнику владе”, зашто не наведе које је то надлежности Тадић узурпирао и које чланове Устава и закона прекршио. Право на апел да се министри понашају одговорно има и сваки грађанин а не само председник републике. Уосталом, зато у систему поделе власти, постоји институција система кочница и противтежа (*check and balances*). Из текста се спочитава да је изведен закључак да скупштина не треба да контролише владу. Опште је место да скупштина бира и смењује владу и да има на располагању читав низ инструмената да је контролише, од посланичких питања до процедуре гласања о неповерењу, што је управо и коришћено.

Уместо аргумената, користе се изрази „Орловићев дискурс”, „превиђање”, „појмовна збрка”, „дух текста”, чиме се настоји да речи буду јаке, пошто су докази слаби. „Политичка популарност”, „медијско и социокултуролошко утемељење”, и „актуелност релевантних политичко-медијских констелација”, које се везују за мој текст, а којих у мом тексту нигде нема, типични су примери импровизација са мирисом који се шири из аналитичарских, а не академских кухиња и таблоидног, а не институционалног приступа какав је обрађен у мом тексту.

Ако је „политичко понашање председника супротно правним нормама” или се ради о „прекорачењу прописаних надлежности”, како се тврди, захтевало би грађанску дужност да се то пронађе у Уставу и покрене процедура пред Уставним судом, јер, према „духу његовог текста” председник крши Устав! Независно шта је и ко је охрабрио непажљивог читаоца мог текста, причајући о другима више је рекао о себи, односно свом незнању и неразумевању ове материје. Примери из других држава, а којима обилује савремена литература упоредне политике (*Comparative politics*), и теоријски и практично су утемељени. Можда се мисли да Франсоа Фијон има бољупозицију поред Саркозија

Пуцању празно

Пише: Славиша Орловић
среда, 04 фебруар 2009 19:06

него Мирко Цветковић поред Тадића. Ако је ближи и лакши за разумевање, навешћу још један пример. У стилу, паушалне оцене о кршењу овлашћења и етикетирању, као и налажењу у тексту нечег чега нема, подсећам да је Медведев председник Русије, а не Путин. Не искључујем могућност да ће у неком следећем тексту, неки од „политичких аналитичара” оптужити Путина да крши Устав.

Нејасно је да ли је непажљиви читалац мог текста, за смену Тадића, за замену полупредседничког система или за промену Устава? Вебер би рекао да је и за оне који „живе за политику” и за оне који „живе од политике”, потребна страст, осећај одговорности и мере. У тексту у којем се помиње моје име, има пуно острашћености, мање одговорности за изговорену реч, а најмање осећаја за меру. Ипак, исказана је несвакидашња способност да се злонамерно учитава нешто што није написано. За овакво писање није био неопходан мој текст. Такво писање промашује и мој текст и предмет „спорења”. То је, једноставно, пуцањ у празно.

доцент на Факултету политичких наука